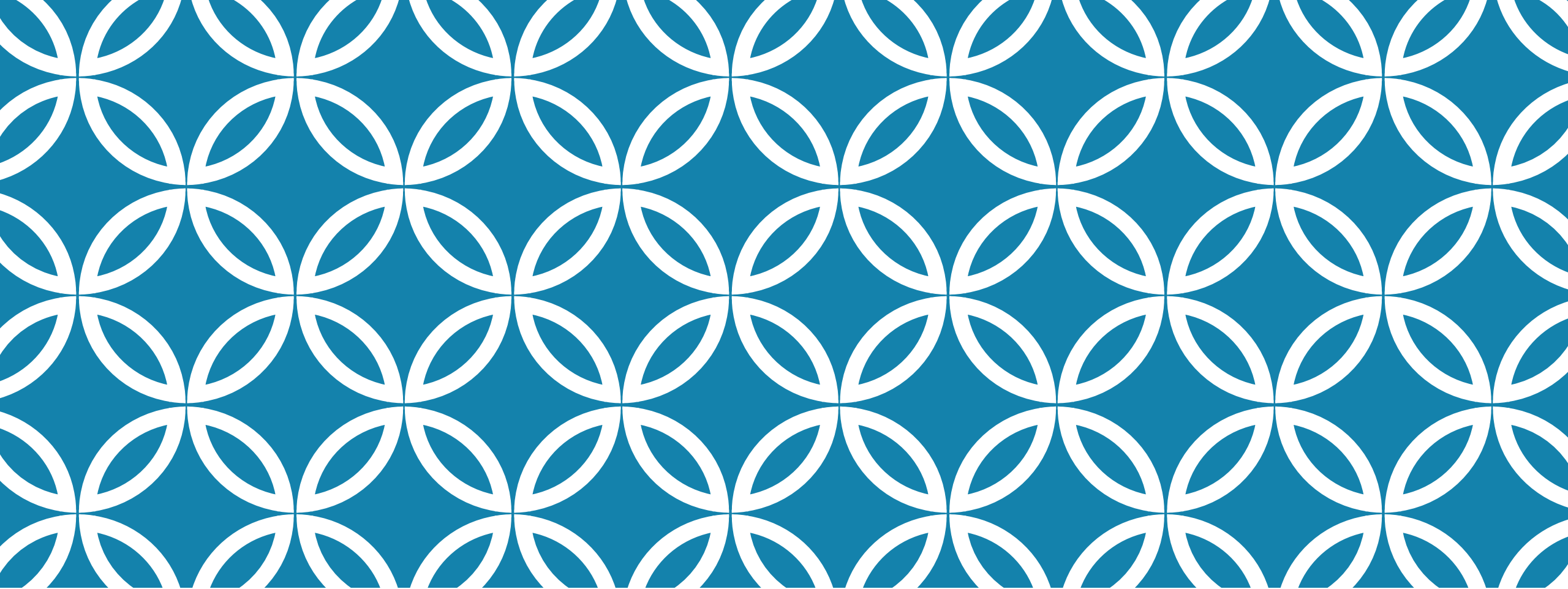

Z DYREKTYWĄ WŚRÓD MAŁPEK. O NIE ZAWSZE DUŻYCH I NIE ZAWSZE LEGALNYCH AKCYZACH

Dr hab. Krzysztof Lasiński-Sulecki, prof. UMK
Ośrodek Studiów Fiskalnych
Uniwersytet Mikołaja Kopernika

Izbicko, 18-19 maja 2026 r.

AKCYZY „KRAJOWE”

Państwa członkowskie mogą nakładać podatki na:

- a) produkty inne niż wyroby akcyzowe;
- b) świadczenie usług, w tym związanych z wyrobami akcyzowymi, które to podatki nie mają charakteru podatków obrotowych.

Nakładanie takich podatków nie może jednak – w ramach wymiany handlowej pomiędzy państwami członkowskimi – powodować zwiększenia formalności przy przekraczaniu granic.

Art. 1 ust. 3 dyrektywy 2020/262

AKCYZY „KRAJOWE”

Państwa członkowskie mogą nakładać podatki na:

- a) produkty inne niż wyroby akcyzowe;
- b) świadczenie usług, w tym związanych z wyrobami akcyzowymi, które to podatki nie mają charakteru podatków obrotowych.

Nakładanie takich podatków nie może jednak – w ramach wymiany handlowej pomiędzy państwami członkowskimi – powodować zwiększenia formalności przy przekraczaniu granic.

Art. 1 ust. 3 dyrektywy 2020/262

AKCYZY „KRAJOWE”

Państwa członkowskie mogą nakładać podatki na:

- a) produkty inne niż wyroby akcyzowe;
- b) świadczenie usług, w tym związanych z wyrobami akcyzowymi, które to podatki nie mają charakteru podatków obrotowych.

Nakładanie
handlowej p
formalności

However, the levying of such taxes may not, in trade between Member States, give rise to formalities connected with the crossing of frontiers.

dnak – w ramach wymiany
ni – powodować zwiększenia

Art. 1 ust. 3 dyrektywy 2020/262

„DODATKOWE” PODATKI

Dla szczególnych celów państwa członkowskie mogą nakładać na wyroby akcyzowe inne podatki pośrednie pod warunkiem, że podatki te są zgodne z unijnymi przepisami podatkowymi dotyczącymi podatku akcyzowego lub podatku od wartości dodanej w zakresie określenia podstawy opodatkowania, obliczania podatku, wymagalności i monitorowania podatku, z wyłączeniem przepisów dotyczących zwolnień.

Art. 1 ust. 2 dyrektywy 2020/262

„DODATKOWE” PODATKI

Wymogi:

- szczególny cel
- konstrukcja odpowiadająca akcyzie lub VAT (w zakresie: podstawy opodatkowania, obliczania podatku, wymagalności i monitorowania podatku).

„DODATKOWE” PODATKI – SZCZEGÓLNY CEL

Przepis ten ma na celu umożliwienie państwom członkowskim ustanowienia, oprócz minimalnej stawki podatku akcyzowego ustalonej w dyrektywie w sprawie konstrukcji, innych podatków pośrednich mających szczególny cel, to znaczy cel inny niż cel budżetowy.

C-434/97, pkt 19

„DODATKOWE” PODATKI – SZCZEGÓLNY CEL

... nie pozwala na stwierdzenie, że podatek taki jak rozpatrywany w postępowaniu głównym, w zakresie, w jakim jest on nakładany na sprzedaż detaliczną paliwa płynnego objętego podatkiem akcyzowym, wypełnia szczególny cel w rozumieniu tego przepisu, w przypadku gdy jest on przeznaczony na finansowanie organizacji transportu publicznego na obszarze jednostki samorządu terytorialnego nakładającej ten podatek, które to zadanie ta jednostka samorządu terytorialnego ma obowiązek wypełniać i finansować niezależnie od wspomnianego podatku...

C-553/13, pkt 47

„DODATKOWE” PODATKI — KONSTRUKCJA

Wystarczy, aby podatki pośrednie służące realizacji szczególnych celów były w tych kwestiach zgodne z ogólną strukturą jednej lub drugiej z tych technik podatkowych, tak jak zostało to określone w prawodawstwie wspólnotowym.

C-434/97, pkt 27

„DODATKOWE” PODATKI W POLSCE

Opłata od
małpek

Opłata
emisyjna

Opłata
paliwowa

„DODATKOWE” PODATKI

Opłata od
małpek

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości
i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Opłata
emisyjna

Prawo ochrony środowiska

Opłata
paliwowa

Ustawa o autostradach płatnych
oraz o Krajowym Funduszu
Drogowym

OPŁATA OD MAŁPEK

Podwyższona opłata za zezwolenie na obrót hurtowy alkoholem (też: wyprzedaż) w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml wynosi dodatkowo 25 zł za każdy pełny litr 100% alkoholu w tych opakowaniach.

OPŁATA OD MAŁPEK

Podwyższona opłata za zezwolenie na obrót hurtowy alkoholem (też: wyprzedaż) w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml wynosi dodatkowo 25 zł za każdy pełny litr 100% alkoholu w tych opakowaniach.

Czy w istocie podwyższona opłata za zezwolenie jest opłatą za zezwolenie?

OPŁATA OD MAŁPEK

OPŁATA ZA ZEZWOLENIE:

- klasyfikacja:
 - a) do 4,5% i piwo
 - b) pow. 4,5% do 18%
 - c) pow. 18%
- wartość sprzedaży
- pow. 18% alkoholu - objętość alkoholu 100%
- zapłata przed wydaniem zezwolenia

OPŁATA OD MAŁPEK:

- objętość alkoholu 100%
- obowiązek zapłaty w momencie zaopatrzenia
- zapłata za okresy półroczne – do końca miesiąca po półroczu

AKCYZA:

- klasyfikacja (odmienna)
- objętość produktu / obj. alkoholu 100%
- obowiązek zapłaty – procedura zawieszenia poboru
- zapłata za okresy miesięczne – do 25. dnia miesiąca po miesiącu

OPŁATA OD MAŁPEK

KONSTRUKCJA PODATKU KONSUMPCYJNEGO

OPŁATA ZA ZEZWOLENIE:

- klasyfikacja:
 - a) do 4,5% i piwo
 - b) pow. 4,5% do 18%
 - c) pow. 18%
- wartość sprzedaży
- pow. 18% alkoholu - objętość alkoholu 100%
- zapłata przed wydaniem zezwolenia

OPŁATA OD MAŁPEK:

- objętość alkoholu 100%
- obowiązek zapłaty w momencie zaopatrzenia
- zapłata za okresy półroczne – do końca miesiąca po półroczu

AKCYZA:

- klasyfikacja (odmienna)
- objętość produktu / obj. alkoholu 100%
- obowiązek zapłaty – procedura zawieszenia poboru
- zapłata za okresy miesięczne – do 25. dnia miesiąca po miesiącu

OPŁATA EMISYJNA

Wprowadzenie na rynek krajowy paliw silnikowych podlega opłacie, zwanej dalej "opłatą emisyjną".

Przez wprowadzenie na rynek krajowy paliw silnikowych rozumie się czynności podlegające opodatkowaniu podatkiem akcyzowym, których przedmiotem są te paliwa silnikowe.

Obowiązek zapłaty opłaty emisyjnej powstaje z dniem powstania zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym od paliw silnikowych.

Podstawą obliczenia wysokości opłaty emisyjnej jest ilość paliw silnikowych, od jakich podmioty są obowiązane zapłacić podatek akcyzowy.

Zapłata – za okresy miesięczne do 25. dnia miesiąca po miesiącu.

OPŁATA EMISYJNA

Wprowadzenie na rynek krajowy paliw silnikowych podlega opłacie, zwanej dalej "opłatą emisyjną".

Przez wprowadzenie na rynek krajowy paliw silnikowych rozumie się czynności podlegające opodatkowaniu podatkiem akcyzowym, których przedmiotem są te paliwa silnikowe.

Obowiązek zapłaty opłaty emisyjnej jest obowiązkiem podmiotu zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym.

KONSTRUKCJA PODATKU KONSUMPCYJNEGO

Podstawą obliczenia wysokości opłaty emisyjnej jest ilość paliw silnikowych, od jakich podmioty są obowiązane zapłacić podatek akcyzowy.

Zapłata – za okresy miesięczne do 25. dnia miesiąca po miesiącu.

OPŁATA PALIWOWA

Wprowadzanie na rynek krajowy paliw silnikowych oraz gazu, wykorzystywanych do napędu silników spalinowych, podlega opłacie, zwanej dalej "opłatą paliwową".

Przez wprowadzenie na rynek krajowy paliw silnikowych oraz gazu rozumie się czynności podlegające opodatkowaniu podatkiem akcyzowym, których przedmiotem są te paliwa silnikowe oraz gaz.

Obowiązek zapłaty opłaty paliwowej powstaje z dniem powstania zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym od paliw silnikowych oraz gazu.

Podstawą obliczenia wysokości opłaty paliwowej jest ilość paliw silnikowych lub gazu, od jakich podmioty są obowiązane zapłacić podatek akcyzowy.

OPŁATA PALIWOWA

Wprowadzanie na rynek krajowy paliw silnikowych oraz gazu, wykorzystywanych do napędu silników spalinowych, podlega opłacie, zwanej dalej "opłatą paliwową".

Przez wprowadzenie na rynek krajowy paliw silnikowych oraz gazu rozumie się czynności podlegające opodatkowaniu, w tym są te paliwa silnikowe oraz gaz.

KONSTRUKCJA PODATKU KONSUMPCYJNEGO

Obowiązek zapłaty opłaty podatku akcyzowym od paliw silnikowych oraz gazu. Obowiązania podatkowego w

Podstawą obliczenia wysokości opłaty paliwowej jest ilość paliw silnikowych lub gazu, od jakich podmioty są obowiązane zapłacić podatek akcyzowy.

OCENA

Szczególny cel:

INNY NIŻ BUDŻETOWY

INNY NIŻ MOŻLIWY DO UZYSKANIA POPRZEZ FINANSOWANIE ZADAŃ
PUBLICZNYCH?

Konstrukcja:

ZBIEŻNA Z AKCYZĄ ALBO VAT

WE WSZYSTKICH ELEMENTACH?

OCENA

Szczególny cel:

INNY NIŻ BUDŻETOWY

INNY NIŻ MOŻLIWY DO UZYSKANIA POPRZEZ FINANSOWANIE ZADAŃ
PUBLICZNYCH?

Konstrukcja:

MOŻLIWOŚĆ OSIĄGNIĘCIA CELU POOPRZEZ
AKCYZY?

ZBIEŻNA Z AKCYZĄ ALBO VAT

WE WSZYSTKICH ELEMENTACH?

OCENA

SZCZEGÓLNY CEL: RACZEJ NIE
KONSTRUKCJA: RACZEJ
NIEZGODNA

SZCZEGÓLNY CEL: NIE
KONSTRUKCJA: ZASADNICZO
ZGODNA

SZCZEGÓLNY CEL: NIE (WBREW
ORZECNICTWU SĄDÓW
POLSKICH)
KONSTRUKCJA: ZASADNICZO
ZGODNA

Opłata od
małpek

Opłata
emisyjna

Opłata
paliwowa

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości
i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Prawo ochrony środowiska

Ustawa o autostradach płatnych
oraz o Krajowym Funduszu
Drogowym

REKOMENDACJA

Nie wprowadzajmy dodatkowych podatków (pod żadną nazwą), jeśli ich cele są możliwe do osiągnięcia poprzez akcyzy.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Krzysztof Lasiński-Sulecki

Dyrektor Ośrodka Studiów Fiskalnych

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

kls@umk.pl

